

MAĞARA RESİMLERİ 40 BİN YIL ÖNCESİNDEN BİZE ULAŞTI
İlk insanlar Taş Devri boyunca, çoğu Avrupa'da olan mağara resimleri yaptı. Dinsel amaçlı olduğu sanılan resimlerde, hayvan ve insan figürleri vardır.

İlk Mağara Resimleri 1860'ta Bulundu

Mağara resimlerinde genellikle boğa, at, geyik, mamut ve kurt gibi çeşitli hayvanlar var. Bazılarında ise vahşi hayvanlar ve onları avlayan insan figürü birlikte yer alır. Resimlerdeki bazı hayvanların soyları tükenmiş, bazıları ise tükenme tehlikesi altında. Bazı mağaralarda, duvar üzerinde insan ellerinin çevresi boyanarak yapılmış el figürleri bulundu. Mağara resimleri ilk kez 1860'ta fark edildi. Bilim camiası, bu resimleri önce ciddiye almadı ve binlerce yıllık olduğunu kabul etmedi. Sanat tarihçileri ve arkeologlar, resimlerin taş devrine ait olduğunu 1902'de kabul etti. Mağaraların girişleri uzun yıllar kapalı kaldığı için resimlerin boya bozulmadan kalmıştı. Ancak mağaraların girişi açılıp içeriye taze hava ve ışık girince bazı resimlerin boyası bozuldu. Boyaları dayanıksız olan bu mağaralara klimalar yerleştirilip ziyarete kapatıldı. I. Dünya Savaşı sırasında Pirene Dağları'nda keşfedilen güzel mağara resimleri, mağara girişi açıldıktan 6 ay sonra tamamen görünmez hale geldi. Bu nedenle mağaralara sınırlı sayıda ziyaretçi alınıyor. Bazılarına ise bilim adamlarının bile girişine kolay izin verilmiyor. Genellikle mağara resimleri sadece fotoğraflardan izlenebiliyor. Ancak fotoğraflar, bilimsel incelemeler için yeterli olmuyor. Bazı resimler ise çok silik olduğu için fotoğraftan bilgi almak mümkün değil.

20 bin yıl önce mağara duvarına çizilmiş hayvan figürlerini inceleyen bilim adamı (Fransa)

İlk İnsanlar Bu Resimleri Nasıl Yaptı?

Mağaralarda yapılan ilk figürler renkli resimler değildi. Önceleri mağara zeminine veya duvarlarına sürülen çamur ıslak iken, figürler parmakla çizildi. Bazı mağaralarda bu tür figürlere rastlandı. Daha sonra çakmak taşı ve diğer sert taşlarla duvarlar kazınarak resim yapıldı. Bir süre sonra mineral tozlarıyla mağara resimleri boyandı. Avrupa'da o dönemde kırmızı renk için demir oksit (hematit) kullanıldı. Siyah renk için mangan dioksit ve odun kömürü, beyaz için ise kaolin tercih edilmişti. Sarı ve kahve renkli minerallerin kullanıldığı örnekler de var. Fransa'da Lascaux Mağarası'nda boya hazırlamak için kullanılan taş havanlar ve 150'den fazla mineral çeşidi bulundu. Boya yaparken mineral tozları, bitkisel veya hayvansal yağlarla karıştırılarak kullanılıyordu. Resim yapılırken fırça ve kuş tüyleri kullanılmıştı. Bazı resimler ise, deri veya ahşap bir figürü duvara yerleştirip üzerine kamış yardımıyla boya üflenerek yapılmıştı. Kamış yerine, kuş kemiğinin de kullanıldığı sanılıyor. Bu yöntemle yapılmış insan eli figürleri var. Bazı resimler yerden 3-5 metre yüksektedir. Fransa'daki mamut resmi 7 metre yükseklikteki tavana yapılmıştır. Bu nedenle, resimleri sıradan kişilerin değil, uzun yıllar boyunca çok sayıda tecrübeli insanın yaptığına inanılıyor. Resimlerin bulunduğu yükseklikte boya yapmak için günümüzdeki gibi iskele kullanılmış olmalıdır. Yabancılar zarar vermesin

diye resimlerin bu kadar yükseğe yapıldığı sanılıyor. En eski resim İspanya’da bulundu ve 42 bin yıllık olduğu açıklandı.

42 bin yıllık mağara resmi (İspanya-2012)

Bu Resimlerin Yapılış Nedeni

Mağara resimlerinin niçin yapıldığını tam olarak bilmek imkansız. Bazı bilim adamları, av hayvanlarının bollaşması için hayvan resimleriyle “sihir” yapıldığını düşünüyor. Mağaralar gözden uzak yerlerde olduğu için dinsel amaçlı oldukları ağırlık kazandı ve bu mağaraların ev olarak kullanılmadığı belirlendi. Çünkü mağaralarda, insanların yaşam alanlarında kullanmış olduğu malzemelere rastlanmadı. İnsanların daha uzakta yaşadığı ve taş devri “şamanları”nın bu resimleri dinsel törenlerde sembol olarak kullandığına inanılıyor. Resimlerin yapılış tarihleri de zaman zaman bilim adamları arasında tartışmalara neden oldu. Yapılan ölçümler arasında bazen birkaç bin yıl fark olabiliyordu. Bazı resimlere, ilk yapılışından yüzlerce ve binlerce yıl sonra eklemeler yapıldığı ve bazı bölümlerin tekrar tekrar boyandığı anlaşılınca sorun çözüldü. Yaş tayinleri genellikle resimlerdeki boyalardan alınan örneklerin analiziyle yapılır. Bu nedenle, binlerce yıl içinde bir kaç kez boyanmış resimlerin farklı bölümlerinden alınan boya örneklerinin niçin farklı yaş sonuçları verdiği anlaşıldı. Mağaralara yüzlerce veya binlerce yıl sonra gelen taş devri insanların resimleri kutsal sayıp bakım yapması dikkat çekicidir.

15 bin yıllık mağara resmi: yaralı boğa avcıya saldırıyor (Fransa)

Resimlerin Bulunduğu Yerler

Mağara resimlerinin bulunduğu bazı Avrupa ülkeleri; Fransa, İspanya, İngiltere, Bulgaristan ve Finlandiya'dır. Afrika'da Somali, Namibya, Cezayir ve Mısır'da resimler bulundu. Avustralya'daki resimlerde nesli yok olmuş dev boyutlu bir kuşun figürü var. Amerika, Hindistan, Tayland ve Endonezya'da da bazı mağara resimleri bulundu.

**Endonezya'da bulunan 10 bin yıllık
mağara resmi: Eller**

Mağara resimleri, 40 bin yıl önceki insanlar hakkında bize bilgiler verdi. Onların zekası, takım çalışması ve yeteneklerini görmemizi sağladı.

**Prof.Dr. Ural Akbulut
ODTÜ Kimya Bölümü**